

'Tibetaan is bij voorbaat gelukzoeker'

■ Mensenrechtensituatie op 'dak van de wereld' is verslechterd, toch worden meer asielaanvragen afgewezen

Rob Pietersen

De verbannen dalai lama, geweldloze protesten van monniken: Tibet is mooie tv. Maar daar stopt de belangstelling van Nederland, zegt rechtskundig adviseur Mariët Baaij. "We gooien de grenzen op slot voor politieke vluchtelingen uit dat land."

De regering vreest blijkbaar een tsunami van Tibetanen, zegt Baaij, asieljuriste van een groepje uitgeprocedeerde asielzoekers van het 'dak van de wereld, op de vlucht afgedaald tot onder zeeniveau. Volgens Baaij werd de moeilijke positie en Chinese onderdrukking van Tibetanen tot 2008 erkend, nu niet meer. De asielverhalen worden stuk voor stuk niet meer geloofd, zegt ze. Er zijn vijftig uitgeprocedeerde Tibetanen in Nederland, 35 van hen zijn cliënt bij Baaij.

Tenzin (41), vanaf maart in het land, sinds mei uitgeprocedeed en op straat. "Ik was zo blij dat ik na een vlucht van vijf maanden eindelijk in de vrijheid aankwam. Ik gaf mijn documenten af, vertelde mijn verhaal, maar het werd niet geloofd. Nu ben ik hier in de vrijheid. Maar het voelt niet zo", zegt hij.

De tolk vertelt hem, op zijn schuiladres in de buurt van Deventer, dat hij in Nederland een gelukzoeker wordt genoemd, in plaats van een politiek vluchteling. Hij schudt het hoofd, vertelt met tranen in de ogen dat hij zijn vrouw en twee kinderen in Tibet moest achterlaten. Contact is sindsdien onmogelijk. "Ik moest halsoverkop weg. De vriend, meet wie ik regelmatig aan protesten deelnam, was vermist. Er werd gevreesd voor zijn leven. Of dat hij bij het martelen mijn naam zou noemen. Mijn geluk woont in Tibet, ik ben hier voor mijn veiligheid."

Tsering (40), ook cliënt bij Baaij, voelde dat zijn leven na zijn laatste arrestatie in maart 2010 – toen hij de verboden Tibetaanse vlag aan een politiebureau ophing – gevaar liep. "Ik had alles in Tibet: geld, werk, familie. Ik was niet op zoek naar geluk, maar naar vrijheid. Een portret van de dalai lama in bezit hebben of een Tibetaanse vlag, mijn geloof uitoefenen: alles is er gevaarlijk."

Het gaat niet meer om hun vluchtverhaal of het politieke klimaat in Tibet, zegt Baaij. "Het klimaat hier in Nederland, de politieke sfeer

De twee uitgeprocedeerde en dus illegaal in Nederland verblijvende Tibetanen Tsering en Tenzin.

FOTO HERMAN ENGBERS

'Het klimaat hier in Nederland, de politieke sfeer rond de PVV: dat is allesbepalend'

rond de PVV: dat is allesbepalend." Ze verwijst naar het verhaal van Tenzin: "De IND vond het niet logisch dat hij met een vlag had rondgelopen bij een Chinees overheidsgebouw. Maar wat is dan wel logisch? Had hij op een verlaten hoogvlakte moeten staan?"

Baaij stelt dat de situatie in Tibet sinds 2008 is verslechterd, maar dat nu veel meer asielaanvragen worden afgewezen. "Er wordt geoordeeld van ver weg, vanuit een veilig

kantoorgebouwtje. In de ambtsberichten is te lezen dat Tibet zo afgesloten van de buitenwereld is, dat niet is in te schatten hoe de situatie ter plekke is. Maar we sturen mensen gewoon terug, terwijl er akelige verhalen zijn over speciale gevangnissen voor vluchtelingen."

Amnesty noemt de mensenrechtensituatie in Tibet ronduit slecht en wijst erop dat het voor Tibetanen hier te lastig is om aan te tonen dat zij internationale bescherming verdienen. Voorts waarschuwt Amnesty ervoor dat terugkerende Tibetanen door de Chinese autoriteiten 'met speciale aandacht worden gevolgd'.

Er wordt altijd zorgvuldig gekeken of iemand geen gevaar loopt bij terugkeer in het land van herkomst, stelt het ministerie dat erkent dat het in Tibet slecht is gesteld met de mensenrechten: "Gezien die moeilijke positie van Tibetanen krijgt de

behandeling van hun asielaanvragen extra aandacht. Maar de geloofwaardigheidstoets is hetzelfde als bij ieder ander'. Het ministerie kan niet aangeven hoe hoog het percentage afgewezen asielaanvragen is. "We selecteren op nationaliteit. Op de Chinese dus."

Na de pijn van de vlucht, het achterlaten van huis en haard, volgde de pijn van de aankomst voor Tenzin en Tsering. Van het niet welkom zijn. Daar hadden ze nooit rekening mee gehouden. Terug kunnen ze niet. Daarmee zouden ze ook hun familie in gevaar brengen. Vandaar alleen de voornamen, en onherkenbaar op de foto. "Ik kan niet praten over mijn emoties. Dat doet te veel pijn", zegt Tenzin. "Ik ben een boedhist, dit is ons karma. Ik heb nu geen land en geen vrijheid. Maar ik spreek de waarheid, het moet dus ooit weer goed komen."

Economische belangen

De stichting Khorlo behartigt de belangen van Tibetanen in Nederland. Voorzitter Yolanda Simon is woedend over de recente reeks van afgewezen asielaanvragen voor de vluchtelingen uit het door China geannexeerde land. "Blijkbaar willen we vriendjes blijven met China. Tibetanen zijn een vreedzaam volkje, onderdrukt door een wrede grootmacht. Jammer genoeg vinden we dat alleen erg als de dalai lama in het nieuws is. Verder vinden we onze economische contacten belangrijker dan de Tibetaanse vrijheid", aldus Simon. Een woordvoerder van minister Leers (asiel en immigratie) zegt dat economische belangen geen rol spelen bij het beoordelen van asielaanvragen.